

Er universiteterne gearet til fremtiden?

Axel Bolvig

2009

På en måde er jeg diskvalificeret. Jeg blev pensioneret fra Københavns Universitet for tre år siden og kan være uvidende om mange senere forhold. Men den aktuelle debat om universiteterne og SU-ordningen hindrer mig ikke i at blive grebet af mistrøstighed ved læsningen.

Jeg tror, at undervisningen stadig dækker over forelæsninger for store hold af studerende og klasseundervisning for en snes stykker. En fast træffetid for lærerne og noget mail korrespondance. Endelig eventuelle fysiske muligheder for et socialt studentermiljø.

Anno 2009 lyder denne karakteristik ret gammeldags. Hænger det mon ikke sammen med en fastlåst tradition? En hierarkisk universitetsopbygning med i toppen rektor, herunder dekaner, institutledere og forskere med fast tilhørsforhold til bestemte bygningskomplekser og med tilmeldte studerende delt op i hold til et ringe antal ugentlige timer. Hertil studenter- og lærermiljøer, gerne omkring frokostbordet. Jamen, passer denne beskrivelse ikke også på universiteterne for 50 år siden?

Enhver på alder med de studerende vil vist åbent erklære, at sociale miljøer i dag er noget andet. Det foregår andre steder og døgnet rundt. Hvem sagde Facebook? De vil sikkert også indrømme, at de henter en del af deres vidensindsamling andre steder. Hvem sagde internettets tilbud, som ikke kun begrænser sig til Wikipedea? De vil vel også medgive, at kontakten til diverse lærere i voksende omfang sker gennem mail-korrespondance. Så vidt de sociale miljøers liv uden for de institutionelle rammer.

De fleste forskere vil vel gladeligt erklære, at deres faglige kontaktmiljøer bestemt ikke begrænser sig til den institution, de er ansat ved. Ikke kun til danske søsterinstitutioner, men til forskere overalt på kloden, som man har mødt på kongresser eller bare via nettet har oprettet kontakt til. Forskernes bundethed til institutionen er naturligvis ikke kun et spørgsmål om en adresse på kontoret, men alligevel?

Burde sådanne erfaringer ikke føre til nytænkning inden for fagene? Struktur, fysisk tilknytning, klassetænkning, meritering, vidensdeling og ditto offentliggørelse, you name it (undskyld, vi skal jo benytte dansk: osv.)

Selvfølgelig betyder den personlige kontakt meget mellem studerende og lærer og grupperne indbyrdes. Det kræver fysiske rammer. Men hvor stort er behovet?

Erhvervslivet har jo i vid udstrækning indtænkt de aktuelle muligheder for fleksibilitet. Det er en generation side, at eksempelvis Oticon oprettede flytbare arbejdsstationer og begrebet hjemmearbejde. Google er i færd med at scanne millioner af bøger, som vil ændre biblioteksbegrebet.

Hvorfor ikke lægge de mange ofte højt kvalificerede forelæsninger på nettet - som en formidlingspligt for lærerne? Genstand for efterfølgende debat, kritik og inspiration. Hvorfor lægges forskningsprojekter ikke på universitetets hjemmeside allerede i deres udviklingsfase, så kolleger og studerende kan kommentere indhold og problemstillinger. Det samme kunne gælde for de studerende specialer.

Fremtidens 'undervisningslokale' vil ikke kun være fire vægge omkring bord, stol og tavle. Studenterne vil ikke være geografisk bundet. Deres faglige og sociale miljø ikke et spørgsmål om at sidde rumpe ved rumpe over for en underviser. Konceptet Facebook har vist vejen; her tænker jeg ikke på det aktuelle indhold. Det samme gælder for YouTube og andre fora. Sådanne tiltag bør også oprettes som faglige miljøer inden for et universitært cyberspace. Træffetiden vil kunne foregå som en

videosamtale. Her kan man vist lære noget af IT-gymnasiet. Dets elever er 'digitale indfødte'.

Sådanne initiativer vil ophæve et geografisk nødvendighedens krav om nærhed til institutionen. Det vil kunne skabe en kraftig vækst i antallet af studerende. Det rummer en spændende udfordring, men også en fare for at miste såvel studerende som lærere.

Weekendavisen bragte en artikel med den sigende overskrift 'Alverdens hjerner: Foren jer!' Den handler om Don Tapscotts *Wicinomics*.

Jeg citerer indledningen: 'Det vi ser nu, er en *transformerende* krise, Den tvinger os til at se grundigt på alle institutionerne i samfundet. Uddannelse, videnskab, medier, virksomheder, regeringer - de gennemgår en dyb forandring i øjeblikket.'

Hvis institutionerne, in casu universiteterne, ikke gør det allerede, så er det på tide at erkende betydningen af web 2.0. 'Først med web 2.0 er "radikalt massesamarbejde" muligt'

Skattekommissionens forslag om reduktion af SU til fire år plus restfinansiering i form af studielån vil medføre, at vores studerende tager en bacheloruddannelse på et dansk universitet (nærhedskravet), og derefter anvender studielånet til at finansiere en overbygningsuddannelse ved et prestigefyldt udenlandsk universitet. En del af disse universiteter udbyder dele eller hele overbygningsuddannelser som distance education eksempelvis Yale, Oxford og Cambridge.

Ingen ønsker vel, at de danske universiteter fremover skal nøjes med at levere statsstøttede bachelorer til udenlandske prestigeuniversiteter og den globale vidensøkonomi?

Hvis ikke vores universiteter erkender, at vi lever i en ny web generation, så risikerer vi, at stadig flere studerende indskrives på de universiteter, der kan betjene dem på tværs af klodens kontinenter.

Hvad giver størst chance for karriere i det globale job- og forskningsmarked: et eksamensbevis fra et dansk universitet, eller ét fra for eksempel Stanford eller MIT?

Let's go HarvardWorldWide – med mindre vores universiteter følger med udviklingen.